

“อย่ามองข้าม โรควัณโรคปอด”

รศ.นพ. นิธิพัฒน์ เจียรกุล

ภาควิชาอายุรศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรควัณโรคปอด เป็นโรคติดต่อและแพร่เชื้อง่ายมาก การดูแลผู้ป่วยและคนใกล้ชิดจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อลดโอกาสการติดต่อไปยังผู้อื่น จะมีวิธีป้องกันอย่างไรนั้น เรามาทำความรู้จักกัน

วัณโรคติดต่อได้ทางการหายใจ จากการติดเชื้อโรคที่เป็นแบคทีเรียชนิดหนึ่ง โดยการสูดหายใจเอาฝอยละอองเสมหะที่ผู้ป่วยระยะแพร่เชื้อปล่อยออกมาจากการไอ จาม พุด หัวเราะ หรือร้องเพลง ซึ่งเชื้อสามารถ อยู่ในอากาศได้นานหลายชั่วโมง

ส่วนใหญ่มักเกิดโรคที่ปอด แต่ก็พบที่อวัยวะอื่นได้ เช่น ต่อม้ำเหลือง หรือกระดูก ซึ่งผู้ป่วยจะได้รับเชื้อจากคนใกล้ชิดในครอบครัว หรือในที่สาธารณะจากผู้ป่วยระยะแพร่เชื้อรายอื่น กลุ่มคนที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ติดเชื้อเอชไอวี หรือไตวายเรื้อรัง เมื่อได้รับเชื้อจะเสี่ยงต่อการเป็นโรคได้มากกว่าคนปกติหลายเท่า

ผู้ป่วยวัณโรคปอดจะมีอาการไอโดยมีเสมหะหรือไม่ก็ได้ บางรายจะไอเป็นเลือดได้ มักจะมีอาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร หรือมีไข้ร่วมด้วย บางรายอาจมีอาการของวัณโรคนอกปอดไปพร้อมกัน เช่น มีก้อนที่คอ หรือปวดกระดูก ดังนั้นถ้าท่านมีอาการไอติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่า 2 สัปดาห์ ร่วมกับมีอาการอื่น ๆ ดังที่กล่าวไปแล้ว ควรรีบไปพบแพทย์เพื่อตรวจหาสาเหตุ และทำการตรวจค้นหาในกรณีที่เขาป่วยเป็นวัณโรคได้ โดยการเอกซเรย์ปอดร่วมกับการตรวจหาเชื้อวัณโรคจากเสมหะ

เมื่อวินิจฉัยวัณโรคปอดได้แล้ว แพทย์จะทำการรักษาด้วยการให้กินยาเป็นเวลาอย่างน้อย 6 เดือน ซึ่งถ้าเชื้อไม่ดื้อยา และผู้ป่วยกินยาสม่ำเสมอ จะหายขาดเกือบทั้งหมด แต่ในรายที่มีภูมิคุ้มกันผิดปกติหรือมีโรคเรื้อรังรุนแรงอยู่เดิม เมื่อหายแล้วต้องคอยรักษาสุขภาพ และโรคที่มีอยู่เดิมให้ดี เพื่อป้องกันการกลับเป็นวัณโรคซ้ำได้

เนื่องจากโรคนี้ติดต่อแพร่เชื้อง่ายมาก จึงควรระวังเป็นพิเศษ สำหรับผู้ป่วยควรดูแลตัวเองอย่างเคร่งครัด โดยการกินยาให้ครบ ไม่หยุดยาเองเป็นอันขาด เพราะจะทำให้เชื้อดื้อยาได้ เวลาไอจามต้อง

ปิดปากและจมูกให้มิดชิด ถ้ามีเสมหะต้องบ้วนใส่ภาชนะที่มิดชิด แล้วเททิ้งในโถส้วม การกินอาหารที่ถูก
สุขลักษณะและพักผ่อนให้เพียงพอจะช่วยให้ร่างกายฟื้นตัวได้เร็ว คนที่สูบบุหรี่หรือดื่มสุราก็ต้องงดด้วย
เพื่อให้โรคหายขาดได้ดีขึ้น ส่วนผู้ใกล้ชิดควรช่วยดูแลให้ผู้ป่วยกินยาอย่างสม่ำเสมอ และช่วยสนับสนุนให้
ผู้ป่วยมารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและมีแสงแดด
ส่องถึง ไม่ควรคลุกคลีกับผู้ป่วยในระยะใกล้ชิดในช่วง 2 สัปดาห์แรกของการกินยา หรือถ้าผู้ป่วยยังไอบ่อยอยู่
แต่สำหรับคนทั่วไปแล้ววัณโรคปอดไม่ได้ติดต่อกันได้ง่ายหรือรักษาไม่หาย จึงไม่ควรรังเกียจผู้ป่วยวัณโรค
อีกทั้งต้องรักษาสุขภาพโดยทั่วไปให้แข็งแรง หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด เพื่อไม่ให้วันหนึ่งต้องกลายมาเป็นผู้ป่วย
วัณโรค